PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73-78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

10. IX. 1975

ze dne

▲ Pohádku sovětského autora Jurije Jelisejeva Tři přání nastudoval v Loutkovém divadle Ostrava hostující režisér Jan Zajíc ve výpravě Václava Kábrta a s hudbou Petra Mandela.
Fotografie: MILOŠ POLÁŠEK

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73-78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

- 1. IX. 1975

▲ Znáte ten chaos, blázinec, nervozitu a naprostý nedostatek času před divadelní premiérou? Ostatně, kdo ne, zajisté si o tom už přečetl třeba u Karla Čapka. Poslední úpravy kostýmů, synchronizace s hudbou a světly — to všechno, až na to, že herci nemohou v posledním okamžiku onemocnět (aspoň ti, které je vidět) — platí i pro loutkáře. A pokud se vám snad zdá budova Loutkového divadla Ostrava až příliš tichá, nedejte se splést. Již 2. září zde budou mít premiéru sovětské pohádkové komedie Jurije Jelisejeva Tři přání.
Foto: MILOŠ POLÁŠEK

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73-78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

NOVÁ SVOBODA
OSTRAVA

- 9. IX. 1975

ze dne

Loutkové divadlo Ostrava zahájilo novou sezónu již 2. září premiérou pohádky sovětského autora Jurije Jelisejeva TŘI PŘÁNÍ. Loutky a výpravu pro tuto komedii navrhl Václav Kábrt, hudbu složil Petr Mandel a nastudoval ji hostující režisér Jan Zajíc.
(Foto: M. Polášek)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73-78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

25. VIII. 1975

ze dne

ST 1

● Loutkové divadlo Ostrava, nositel vyznamenání Za vynikající práci, zahájí novou divadelní sezónu premiérou hry Jurije Jelisejeva Tři přání. Výtvarníkem představení je Václav Kábrt, hudbu složil Petr Mandel, režisérem je Jan Zajíc j. h. Premiéra se koná 2. září v 17 hodin.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73-78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

ze dne 23. IX. 1975

12 12x

▲ *Z loutkové hry Tygřátka a loupežník* FOTO: MILOŠ POLÁŠEK

Desetkrát pro ostravské děti

Novou sezónu zahájilo Loutkové divadlo Ostrava premiérou pohádky „Tři přání" sovětského autora Jurije Jelisejeva, kterou do češtiny přebásnil Vladimír Fux. Režisérem představení byl Jan Zajíc, který se tím zároveň rozloučil s Ostravou.

O přestavení, ale i o dalších, která chystá Loutkové divadlo Ostrava v nové sezóně, jsme si povídali s dramaturgem LDO Zdeňkem Stoklascu:

„Pohádka Tři přání byla věnována 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Je to dílo velice mladé, autor je napsal teprve před dvěma lety. Tvůrci ostravského provedení Tří přání (loni byla pohádka uvedena v československé premiéře v brněnském divadle Radost — pozn. autora) se nechali inspirovat prvky ruského lidového umění. A nejen to. V představení vycházejí z chagalovské filozofie. Pro mne byla tato veršovaná pohádka zajímavá z jednoho prostého důvodu: v jiných pohádkách obdobného typu vítězí dobro nad zlem prostřednictvím nadpřirozených bytostí. Ve Třech přáních však otázku dobra a zla řeší autor pomocí lidí — skutečných reálných bytostí."

○ A jaké chystáte další překvapení pro děti?

„Poslední říjnový den uvedeme další, pro letošní kalendářní rok poslední, premiéru pohádky Ubrousku, prostři se autorky Věry Provazníkové. Po Novém roce se připravuje premiéra Kvapilovy Rusalky, pohádky, která by měla naše malé diváky připravit na pozdější návštěvy operních představení. Československou premiérou bude v letošní sezóně adaptace dvou pohádek H. Ch. Andersena, které budou realizovány obdobně jako někdejší Pohádky pana Pohádky. — Opomíjenou hrou mezi loutkáři je jistě Gozziho Král jelenem. Původem to není loutková hra, ale svým typem je blízká poetice loutkového divadla. Proto jsme se rozhodli i tento titul ostravským dětem představit."

○ Jak tedy bude vypadat vcelku repertoár sezóny?

„Během jednoho divadelního roku projde repertoárem deset titulů. Samozřejmě, že se budeme vracet k titulům, které jsme uvedli minulou sezónu. Budeme střídat náročnější představení s jednoduchými, a to nejen vzhledem k obecenstvu, ale i proto, že musíme mít ohled na herce."

○ Tato sezóna je tedy přesně naplánovaná. A co dál?

„Především bychom se chtěli obrátit k tvorbě s místní tématikou. Chybějí nám na naší scéně pohádky z hornického prostředí. Nápady už máme, je třeba je jenom realizovat. A do toho se určitě brzy pustíme." **(mm)**

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 75 7

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

ČESKOSLOVENSKÝ LOUTKÁŘ

PRAHA - XII. 1975

ze dne

4

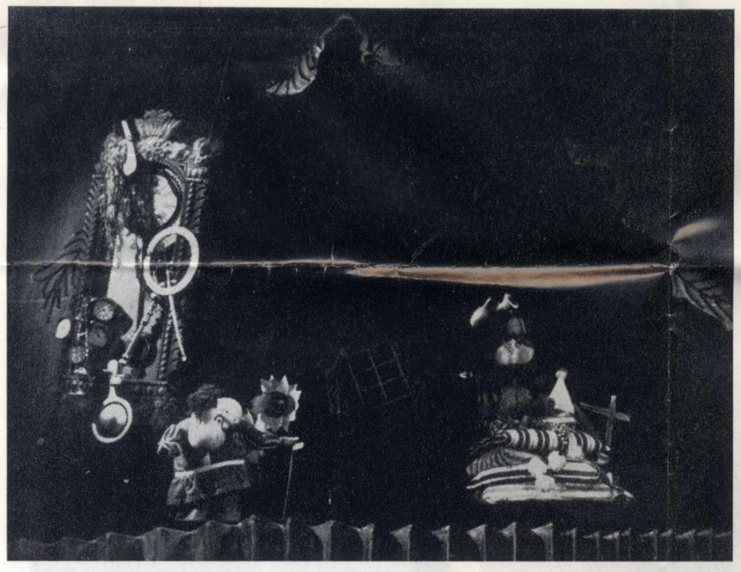

Štěpán, to je chytrák, ten si jinak radí! S poklady si od sůvičky Duněčky vyžádá i hrabivou a chtivou ženu.

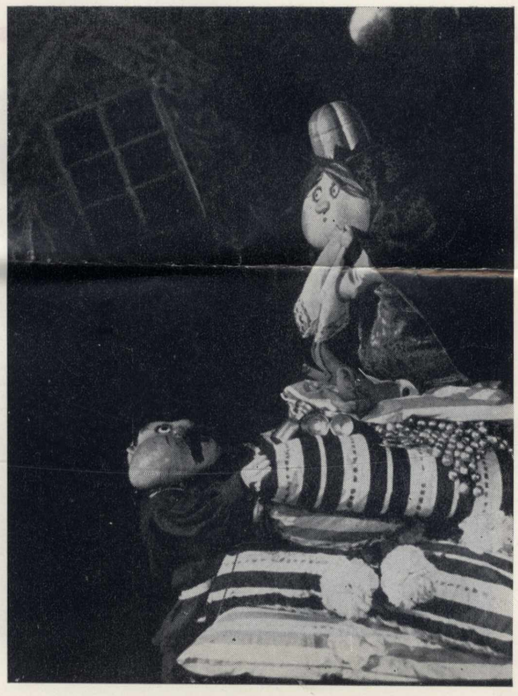

Pláče na naříká Militrisa, dcera z carského dvora. Štěpánovy poklady jí však brzy slzy vysuší.

Na housle samohrajky cvrliká, na to, co spletl a na Duněčku Váňuška myslí . . .

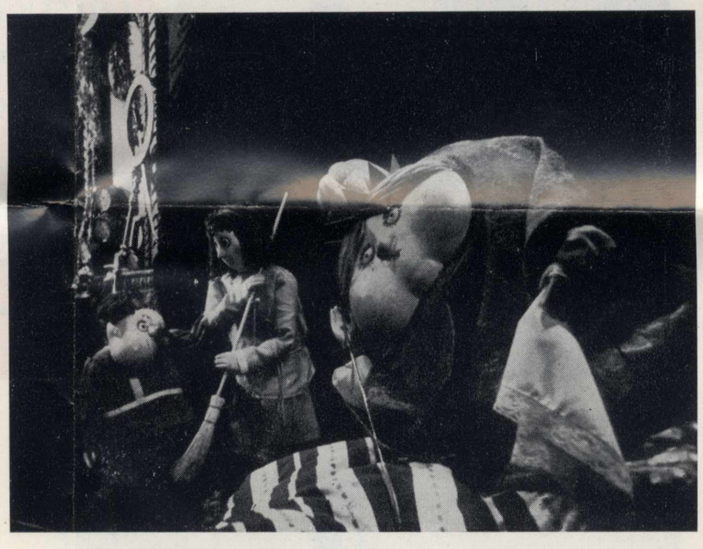

. . . i když musí sloužit Štěpánovi jako mezek . . .

LOUTKOVÉ DIVADLO OSTRAVA

JURIJ JELISEJEV

TŘI PŘÁNÍ

Režie: Jan Zajíc j. h.
Výtvarník: Václav Kábrt
Hudba: Petr Mandel
Premiéra 2. září 1975
Foto: Miloš Polášek

. . . vymyslí to nakonec dobře . . . Už je tu svatba veselá!

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 5/82 - tel. 29 [illegible] 7

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

ČESKOSLOVENSKÝ LOUTKÁŘ

PRAHA - XII. 1975

ze dne

Poradil jeden děda sově - Duně krasavici, kterak se promění opět v dívku, Ivana si vybrali, aby jim pomohl.

Vyprávěnek všude bývá
na pět tuctů do kopy.
V naší však se pravda skrývá:
kdo je bystrý, pochopí.

Ivan — ten Váňuška hlupáček, se svěří Štěpánovi, lakotnému sousedovi.

Za březovou píšťaličku, za malého čížka v kleci, prodá Ivan Štěpánovi čarovná přání.

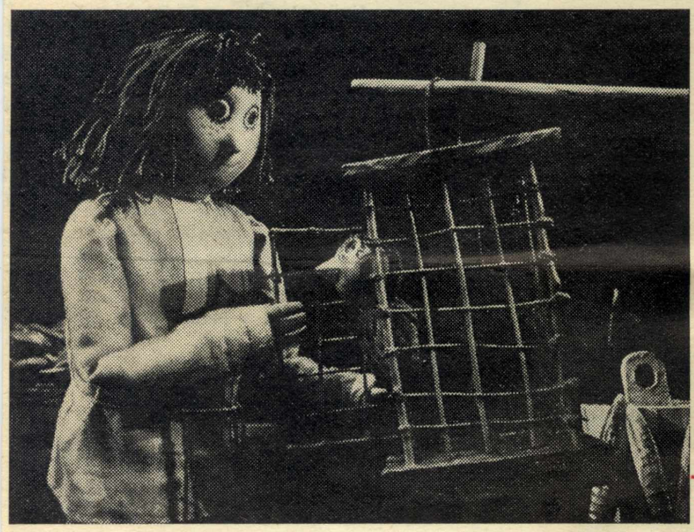

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Čs. loutkář, Praha
II. 1976

Tři ostravské inscenace

Marie Mrštíková: Tygřátka a loupežník aneb Únos v džungli. Režie J. Volkmer, výtvarník A. Holásek, hudba P. Mandel. Premiéra 23. 5. 1975

Jurij Jelisejev: Tři přání. Překlad V. Fux, režie J. Zajíc j. h., výtvarník V. Kábrt, hudba P. Mandel. Premiéra 2. 9. 1975

Věra Provazníková: Ubrousku, prostři se! Režie J. Volkmer, výtvarník V. Kábrt, hudba P. Mandel. Premiéra 2. 9. 1975

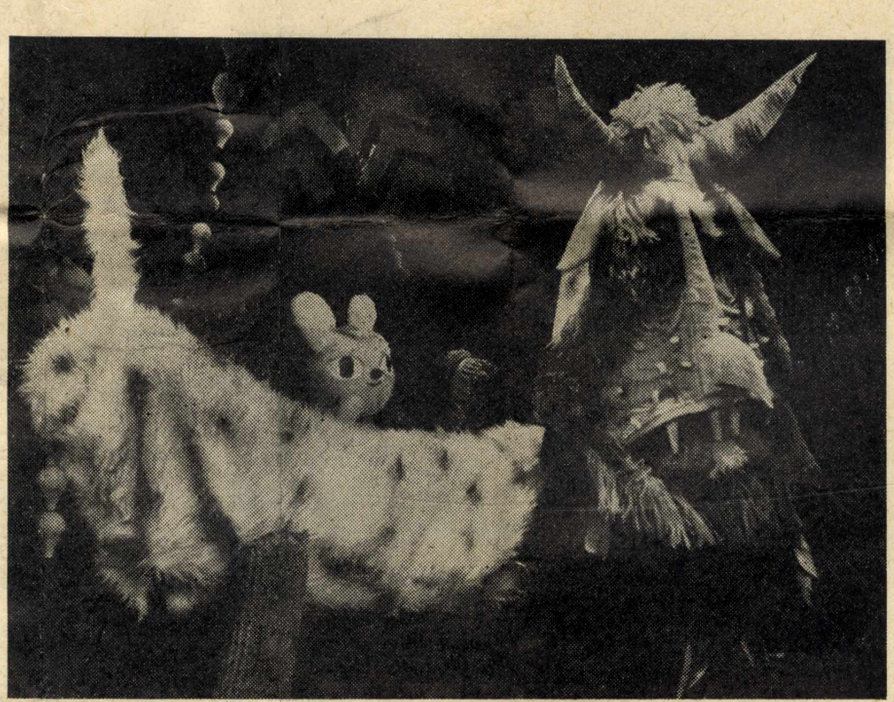

M. Mrštíková: Tygřátka a loupežník (snímek M. Polášek)

Tři poslední hry, které obohatily repertoár ostravského divadla, patří k nadprůměrným textům současné loutkářské dramatiky. Ostatně jejich literárně dramatické kvality byly prověřeny na jevištích několika našich loutkových divadel. Tento výběr svědčí ne tak o objevné, jako pečlivé a uvážlivé práci ostravského dramaturga. Jediné, co je možné vytknout repertoárové skladbě, je určitá podobnost některých motivů a rozuzlení děje u posledních dvou textových předloh.

Původní předlohu, nazvanou Ninigra a Ninigru, napsala rumunská autorka *N. Cassianová* a inscenovala ji s velkým úspěchem bukurešťská Tandarica. *M. Mrštíková* přepracovala překlad do té míry, že vznikla kvalitativně nová hra, dějově logičtější a v myšlenkovém záměru přesnější a srozumitelnější. TYGŘÁTKA A LOUPEŽNÍK aneb ÚNOS V DŽUNGLI už názvem napovídá konflikt, který se bude ve hře řešit, označuje žánr a v podstatě i věkovou hranici diváků. Je to tedy moderní pohádka o zvířátkách, poněkud exotická, odehrává se v džungli, středem zápletky jsou dva sympatičtí hrdinové — tygřička Síta a tygřík Ráma. V roli protihráče vystupuje kocour, únosce tygřích dětí, které proměňuje v kočičky a cvičí je pro svůj cirkus. Jednou z postižených se stává Síta a jejím osvoboditelem — za obětavé spoluúčasti zvířecího kolektivu — kamarád Ráma. Hra se šťastným koncem, nevtíravě výchovná, vystavěná na vtipných i napínavých situacích je poutavá pro diváka předškolního i školního věku. Navíc je vděčnou příležitostí pro všechny složky loutkové jevištní realizace.

Režie *J. Volkmera* citlivě odhadla únosnost textu, snažila se zajímavým, ale nekomplikovaným jevištním tvarem převyprávět děj tak, aby si hra uchovala svou pohádkovou poezii i srozumitelnost v etickém vyznění. K tomuto pojetí vedl režisér výtvarníka i loutkohereckou složku. Scénografovi *A. Holáskovi* se podařilo střídmými a názornými dekoračními detaily a hlavně světlem vytvořit tajuplné prostředí džungle, čisté, barevně i prostorově dokomponované pozadí pro loutky. Nesourodost stylizačního klíče loutek však byla závažnou slabinou výpravy. Vedle reliéfních loutek tygrů působila popisná modelace masek i kostýmů kocoura a kočky, zdůrazněná ještě rozdílností materiálu, příliš realisticky. V přehnaně zjednodušeném pojetí tygřátek se nepovedlo výtvarníkovi zachytit typické zoologické znaky a už vůbec ne charakter jejich divadelních postav.

Jestliže se přesto obě hlavní loutky prosadily ve hře jako živí dětští hrdinové, pak to bylo především zásluhou jejich interpretek. Znamenitá byla zejména Síta, kterou dokázala *M. Kočková* obdařit přirozeným a neobyčejně roztomilým dětským půvabem — *V. Havlíčková* (Ráma) se do bezprostřednosti dětského projevu trochu nutila. *M. Kočková* s *D. Fellerem*, který s profesionální jistotou odhadl výrazové prostředky herce v masce pro úlisně zákeřného kocouřího zloděje, odvedli nejlepší herecké výkony. Ostatně i v méně či více efektních rolích, jako bylo Nepodařené zvíře *(L. Hertlová)*, Papoušek *(P. Kabzan)* a další, se projevovala dobrá herecká tradice ostravského souboru. Volkmerův režijní styl, soustřeďující se na rozehrání situací, na herecké vypracování akcí, naznačil však i úskalí tohoto přístupu, unikal mu celkový obrys představení, jeho tempo, rytmus a místy i dramatické napětí.

Důležité místo v inscenaci bylo tentokrát vyhraženo hudebnímu doprovodu *(Petr Mandel)*. Hudební znázornění dýchající džungle, poetické i dramatické, vytvořilo vlastně jakousi neviditelnou postavu, která se významně účastní děje.

Přes vyjmenované nedostatky vzniklo čisté, ukázněné představení, které dokázalo proměnit malého diváka na zaujatého spoluúčastníka osudů loutkových hrdinů.

■

Ostravské divadlo uvedlo sovětskou hru TŘI PŘÁNÍ hned po brněnské Radosti, kde vzbudila pozornost nejen osobitým jevištním provedením, ale především zaujala zajímavým přepisem pohádkového námětu, myšlenkovým vyzněním a neméně i citlivým dramatickým zpracováním, což je dostačujícím doporučením pro její cestu do dalších loutkových divadel.

J. Jelisejev napsal Tři přání na motivy právě té lidové ruské pohádky, která shodou okolností inspirovala M. Pavlíka k jeho hře Jdi tam — nevím kam, přines to — nevím co a která před časem debutovala na ostravské scéně. Přístup dramatizátorů byl však do té míry odlišný, že na stejný námět mohly vzniknout dvě zcela svébytné hry. Jelisejevovo zpracování se více vzdálilo charakteru ruských pohádek, je méně obřadné jak v dějové, tak v jazykové stavbě a myšlenkově posouvá hru do současnosti.

ČS · LOUTKÁŘ
II/1976

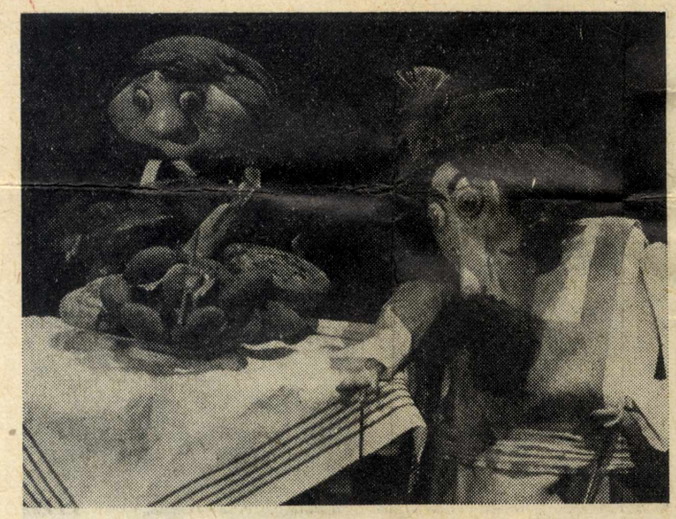

V. Provazníková: Ubrousku, prostři se!

Proto je jejím hrdinou prostý venkovský chasník Ivan, poctivý, pracovitý, nezáludný a dobrého srdce, kterému chvíli trvá, než se vzchopí k činu a potrestá lidskou chamtivost a vychytralost a přemůže zlé kouzlo. Odměnou je mu krásná nevěsta Duněčka a napravený lenoch a darmojed Nevímkdo. Hra vyúsťuje v názor, že „lidi lidmi dělá práce", která i povaleče bez tváře a bez vážnosti „naučí žít po lidsky".

Znamenitý veršovaný překlad V. Fuxe, uchovávající citlivě rytmus i metaforické obraty jazyka ruských pohádek, současně vtipný a jadrný, přispěl tvůrčím způsobem k hodnotě textu.

V inscenačním pojetí se režie *(J. Zajíc)* soustředila na myšlenkový výklad hry a snažila se jej vyjádřit co nejsrozumitelnější formou. Z toho důvodu se zcela opřela o příběh a výrazové prostředky výhradně loutkové. V této volbě byla možná až zbytečně ortodoxní. Mám na mysli především postavu Děda, který mohl v určitých situacích zapůsobit věrohodněji jako herec v masce.

Režisér spolu s výtvarníkem *(V. Kábrt)* se pokusili vtisknout inscenaci kolorit ruských pohádek jak v pojetí nadpřirozených bytostí a jejich prolínání do světa lidí, tak ve výtvarném pojednání scény. Je tu zřetelně patrná chagalovská reminiscence, více v prostorovém rozmístění dekoračních prvků, než v barevném řešení — a ve stylizaci loutkových figur. Děda například je zpodoben jako lesní duch, či borový děd, v sůvu zakletá Duňa krasavice si uchovává prvky ruského kostýmu i ve své ptačí podobě,

V. Provazníková: Ubrousku, prostři se!

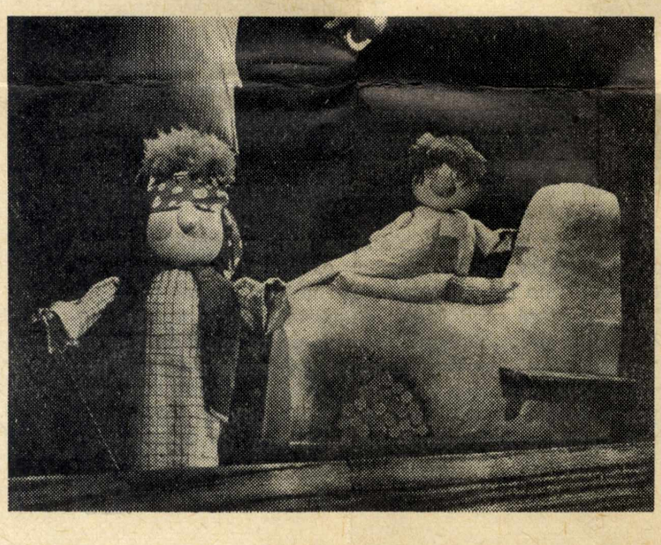

jednoduše a výstižně je charakterizována loutka Ivana. Expresívnější a i loutkovější výraz mají záporné figury — Štěpán a matrjoškovitě zjednodušená Militrisa. Vedle nich se ztrácí Nevímkdo, nečitelně a nezajímavě vymyšlená figura, něco mezi balalajkou a lidskou bytostí. Do hry se zapojují dekorace, přemísťují se při otevřené scéně, vytvářejí různá prostředí — situovány do obvodu jevištního rámce ponechávají dostatek prostoru pro hru loutek. Všechny tyto režijně výtvarné nápady dávají inscenaci rys modernosti.

Dobrý záměr se však nepodařilo inscenátorům rozvinout v barvitou a divadelně umocněnou formu. Režisér sice vytvořil celkový tvar inscenace, nestačil ji však naplnit rozehráním situací a přesnou hereckou kresbou charakterů. U některých postav byl tento nedostatek obzvlášť zřetelný. Herecky nedotažený byl Děda *Z. Floriána* v posazení hlasu a jeho zabarvení vzhledem k typu loutky i v nevýrazném pohybu. Tuhou, nepohyblivou masu loutky Militrisy se *M. Kočková* snažila překonat hlasovým projevem tak, že jej místy až přeexponovala, Štěpán *J. Volkmera* uspěl lépe v pohybu než v mluvě. *V. Havlíčková* jako Duňa-Sova nasadila zbytečně lyrickou polohu a s technicky a výtvarně nevydařenou loutkou si nevěděla dost dobře rady ani zkušená *L. Hertlová*. Nejpřesvědčivější postavou byl Ivan *D. Fellera*. Přesto však mělo toto představení velmi dobrou odezvu u malého diváka, i když jeho úsudek nemusí být vždy směrodatným měřítkem. Díky zjednodušenému provedení mu nečinilo potíže sledovat poměrně složitý příběh a pochopit i jeho morální naučení.

■

V poslední době se stávají hry mladé autorky *V. Provazníkové* součástí loutkářského repertoáru, kde jsou schopny vyplnit mezeru v nedostatku her pro nižší věkový stupeň diváků, ale také zmnožit loutkářskou dramaturgii o literárně dramatickou kvalitu. Zatím si volí témata z národního písemnictví, z lidových pohádek, které zpracovává se smyslem pro potřebu žánru i s ohledem na dětské vnímání. Jednoduchou epickou pohádku o důvěřivém a dobrosrdečném Janečkovi dokázala ve své hře UBROUSKU, PROSTŘI SE! rozvinout do vtipných a divadelně vděčných situací, ve kterých je dostatek místa pro tvůrčí invenci inscenátorů a herců. Další vzácnou předností jejích her je kultivovaný, zvukomalebný jazyk, úsporně a vtipně vystavěný dialog.

Ostravská inscenace se snažila vyjít z ducha textové předlohy, z její prostoty, epické nesložitosti, harmonické atmosféry. Na barevně čisté, leporelovitě přehledné scéně *V. Kábrta* se plynule odvíjí příběh, vyprávěný loutkami, jejichž výtvarná podoba je už o něco méně půvabná. Režiséru *J. Volkmerovi* se podařilo oživit prostor fabule i jednotlivých výstupů propracovanou souhrou jednajících postav, rozvinout ji řadou vtipných a veselých akcí. Pro toto pojetí našel plné pochopení u všech složek inscenace, především pak u loutkoherců. *L. Hertlová* předvedla v hlavní roli své pověstné umění travesty, *Z. Florian* a *S. Babrajová* dokázali dát výrazné rysy oběma záporným postavám — hostinskému a hostinské, méně dobře vyšel Z. Floriánovi Pohádkový dědeček, hlavně vinou špatné dikce.

Hudební doprovod *P. Mandela* zvolil onu přesně odměřenou hravou notu, která dokázala spojit inscenaci do jednoho rytmicko melodického celku. Z představení tak zavanula pohoda a optimismus a malý divák byl spokojen, že nebylo ublíženo jeho hrdinovi.

Pro jevištní prezentaci této fabulačně i myšlenkově nekomplikované pohádky si Ostravští zvolili cestu, kterou dobře znají. Domnívám se však, že ostravský soubor je schopen a povinen hledat i chodníčky méně vyšlapané, neboť přílišná solidnost může v sobě také skrývat nebezpečí stereotypu.

Jarmila Majerová